

wetenschap, dat zij den drang tot leven, naar Boeddha's voorschrift, in zichzelf overwonnen hadden en het nirwana zouden beërven. Ge staat er en ge ziet nog duidelijk waar de nissen geweest zijn: juist breed genoeg voor een mager lichaam, juist lang genoeg voor een kleinen man met opgetrokken knieën. Slechts zeven honderd jaar geleden, misschien Menschen O, eeuwig wankelen van den mensch tusschen hemel en aarde; de een vervalt volkomen aan de wereld, de andere zoekt den hemel vóór het de tijd is; enkelen maar schijnen den middenweg te kennen die toch zeker voor onze schreden bestemd is

Onder Raffles reeds, meer dan honderd jaar geleden, wist men dat een groote stad hier voor goed te niet was gegaan; een regent had later wat resten doen oprapen en bewaren *), in het gelukkig geloof dat hijzelf een afstammeling van de Madjapahitsche koningen was. De verwoesting der stad ontkende hij: zulke machtige steden, zetels van zoo groote heerschers, worden niet verwoest, hoogstens vervallen ze langzaam. Sommige geschiedkundigen deelen zijn meening; Maclaine Pont echter niet. Mij ondeskundige komt 't niet in het hoofd, op dit of eenig ander punt betreffende de geschiedenis van Madjapahit partij te kiezen; ik merk alleen op dat Pont zijn voornaamste argument — het feit dat hij talrijke sporen van opzettelijke verwoesting kan aanwijzen — aan eigen onderzoek dankt. Eigen onderzoek ter plaatse: dat is het doel waarmee hij zich temidden der eenvoudige Inlandsche bevolking van Trawoelan gevestigd heeft, en dit onderzoek is noodig, want een volkomen duidelijke voorstelling van hetgeen Madjahapit geweest is, hebben wij, ondanks het vele wat bekend werd, nog niet. Onze fantasie vraagt om nog meer voeding en leiding; onze belangstelling voor de Javanen eischt nauwkeuriger gegevens omtrent hun aanleg voor hogere beschaving. Dat Maclaine Pont de man is om ons hieraan te helpen, mogen wij wel hopen. In een veld immers ziet hij een heirweg, in een begraven baksteen een donjon, in een kort en afgebroken tracé een gansche strategie, in een enkel beeldje een vergane beschaving. Zonder een oordeel uit te spreken over elk zijner vondsten en conclusies, mogen wij zeker zeggen: hier is een groote verbeeldingskracht aan het werk. En is verbeeldingskracht niet een der hoofdeigenschappen van den waren geleerde?

*) Men vindt er eenige in het museum te Modjokerto.

